

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.О. Лобашов

Д.П. Понкратов

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка організації дорожнього руху»
(для студентів 5 курсу денної форми навчання
за спеціальністю 7.100401, 8.100401
«Організація і регулювання дорожнього руху»)

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Економіка організації дорожнього руху» (для студентів 5 курсу денної форми навчання за спеціальністю 7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва: уклад.: О.О. Лобашов, Д.П. Понкратов; – Х : ХНАМГ, 2009. - 36 с.

Укладачі: О.О.Лобашов

Д.П.Понкратов

Наведені програма і робоча програма навчальної дисципліни, їх зміст за змістовними модулями й темами. Включено плани лекцій й практичних занять, методичні вказівки до самостійної роботи, контрольні запитання і критерії оцінювання знань студентів.

Затверджено на засіданні кафедри транспортних систем і логістики, протокол № 1 від 8 вересня 2009 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	5
1.1. Мета, предмет і місце дисципліни.....	6
1.2. Інформаційний обсяг дисципліни.....	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	9
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	10
2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	12
2.1. Кваліфікаційні вимоги до студентів.....	13
2.2. Зміст дисципліни.....	14
2.2.1. Лекційний курс.....	16
2.2.2. Практичні заняття.....	17
2.3. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами.....	18
2.4. Самостійна робота студентів.....	22
2.5. Контрольні запитання для самооцінки знань.....	23
2.6. Індивідуально – консультативна робота.....	27
2.7. Методики активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни.....	27
2.8. Запитання до екзамену.....	28
2.9. Засоби контролю.....	31
2.10. Критерії оцінювання знань студентів.....	33
2.11. Інформаційно-методичне забезпечення.....	35

ВСТУП

Впровадження заходів з організації дорожнього руху потребує значних капітальних вкладень величина яких обмежена наявними ресурсами. Найбільш доцільним буде той варіант, що забезпечить при мінімальних приведених витратах істотне підвищення якості дорожнього руху. У зв'язку цим актуальним завданням є підготовка фахівців здатних проводити оцінку економічної ефективності витрат, що пов'язані з впровадженням заходів з організації дорожнього руху.

Метою дисципліни є формування системних знань і практичних умінь щодо оцінки економічної ефективності витрат, що пов'язані з впровадженням заходів з організації дорожнього руху. **Предметом дисципліни** методи та підходи щодо оцінки соціально-економічної, бюджетної та фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху.

У відповідності до цього фахівець у галузі транспортних систем повинен **знати**: принципи та методи оцінки соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху; **вміти**: використовуючи нормативно-правові документи, за допомогою певних методик, визначати макро- та мікро-економічні показники фінансування, будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування; проводити оцінку соціально-економічної, бюджетної та фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху; **мати уявлення**: про сучасні наукові та практичні напрямки щодо оцінки ефективності заходів з організації дорожнього руху.

Навчальний план з даної дисципліни передбачає проведення аудиторних лекційних і практичних занять, а також вимагає від студента самостійної роботи з основною та додатковою літературою, конспектом лекцій, підготовки до виконання практичних занять.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо – кваліфікаційний рівень: *«Спеціаліст», «Магістр».*

Напрямок підготовки: *1004 «Транспортні технології».*

Спеціальність: *7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху»*

Статус дисципліни: *нормативна.*

Загальна кількість кредитів/ годин: *2,5/90*

Форма підсумкового контролю: *іспит.*

Цю програму не може бути повністю чи частково відтворено, тиражовано й розповсюджено без дозволу Харківської національної академії міського господарства.

Програма розроблена на основі:

СВО ХНАМГ Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки спеціаліста зі спеціальності 7.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху», 2004р.

СВО ХНАМГ Освітньо- професійна програма підготовки спеціаліста зі спеціальності 7.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху», 2004 р.

СВО ХНАМГ Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки магістра зі спеціальності 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху», 2009 р.

СВО ХНАМГ Освітньо- професійна програма підготовки магістра зі спеціальності 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху», 2009 р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста зі спеціальності 7.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху», 2007 р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки магістра зі спеціальності 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху», 2007 р.

1.1. Мета, предмет і місце дисципліни

Мета й завдання вивчення дисципліни - є формування системних знань і практичних умінь щодо оцінки економічної ефективності витрат, що пов'язані з впровадженням заходів з організації дорожнього руху (від розробника).

Предмет вивчення: методи та підходи щодо оцінки соціально-економічної, бюджетної та фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху (від розробника).

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Основи економічної теорії	Дипломне проектування
Основи теорії транспортних процесів і систем	
Організація руху видів транспорту	
Організація дорожнього руху	
Проектний аналіз	
Ефективність транспортних процесів	
Транспортне право	

1.2. Інформаційний обсяг дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль 1. Економіка організації дорожнього руху (2,5/90)

Змістовий модуль 1.1. Мікроекономічні та макроекономічні показники функціонування вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування (1,0/36)

УНЕ* 1.1.1. Мікроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.

УНЕ 1.1.2. Макроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.

УНЕ 1.1.3. Мікроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.

УНЕ 1.1.4. Макроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.

* УНЕ – умовний навчальний елемент.

Змістовий модуль 1.2. Фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг (0,5/18)

УНЕ 1.2.1. Обсяги фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст.

УНЕ 1.2.2. Обсяги фінансування будівництва та утримання автомобільних доріг.

Змістовий модуль 1.3. Соціально-економічне обґрунтування рішень по організації дорожнього руху (1,0/36)

УНЕ 1.3.1. Соціально-економічна ефективність заходів організації дорожнього руху.

УНЕ 1.3.2. Бюджетна ефективність заходів організації дорожнього руху.

УНЕ 1.3.3. Фінансова ефективність заходів організації дорожнього руху

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
Використовуючи загальні поняття мікроекономіки та макроекономіки, в умовах підрозділу дорожньої служби, за допомогою певних методик, визначати вартісні показники витрат щодо будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування	виробнича	управлінська

1	2	3
Використовуючи загальні поняття мікроекономіки та макроекономіки, в умовах підрозділу дорожньої служби, за допомогою певних методик, визначати вартісні показники результатів (вигод) щодо будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування	виробнича	управлінська
Використовуючи нормативно-правові акти, в умовах підрозділу дорожньої служби, за допомогою певних методик, визначати обсяги фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування	виробнича	управлінська
Використовуючи знання з мікроекономіки та макроекономіки, в умовах підрозділу дорожньої служби, за допомогою певних методик, визначати соціально-економічну, бюджетну та фінансову ефективність заходів з організації дорожнього руху	виробнича	управлінська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Аксенов В.А., Попова Е.П., Дивочкин О.А. Экономическая эффективность рациональной организации дорожного движения. - М.: Транспорт, 1987. - 128 с.
2. Сафронов Э.А. Транспортные системы городов и регионов: Учебное пособие. – М.: Издательство АСВ, 2005. – 272 с.

3. Системологія на транспорті. Підручник у 5 кн. / Під заг. ред. Дмитриченка М.Ф.– Кн. 4: Організація дорожнього руху / Е.В. Гаврилов, М.Ф. Дмитриченко, В.К. Доля, О.Т. Лановий, І.Е. Линник, В.П. Поліщук.- К.: Знання України, 2007.- 452 с.

4. Экономика дорожного хозяйства: Учебник для вузов/ А.А. Авсеенко, Е.Н. Гарманов, Э.В. Дингес и др. – М.: Транспорт, 1990. – 247 с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Метою вивчення дисципліни є формування системних знань і практичних умінь щодо оцінки економічної ефективності витрат, що пов'язані з впровадженням заходів з організації дорожнього руху. Предметом вивчення у дисципліні є методи та підходи щодо оцінки соціально-економічної, бюджетної та фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху. Мікроекономічні та макроекономічні показники функціонування вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування. Фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг. Соціально-економічне обґрунтування рішень по організації дорожнього руху.

ЭКОНОМИКА ОРГАНИЗАЦИИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ

Целью изучения дисциплины является формирование системных знаний и практических умений относительно оценки экономической эффективности затрат, связанных с внедрением мероприятий по организации дорожного движения. Предметом изучения в дисциплине являются методы и подходы к оценке социально-экономической, бюджетной и финансовой эффективности мероприятий по организации дорожного движения. Микроэкономические и макроэкономические показатели функционирования улично-дорожной сети городов и сети автомобильных дорог общего пользования. Финансирование строительства и содержания улично-дорожной сети городов и сети автомобильных дорог. Социально-экономическое обоснование решений по организации дорожного движения.

ECONOMY OF THE TRAFFIC ENGINEERING

The purpose of studying of discipline is formation of system knowledge and practical skills concerning an estimation of economic efficiency of the expenses connected to introduction of actions of traffic engineering. A subject of studying in discipline are methods and approaches to an estimation of social and economic, budgetary and financial efficiency of actions of traffic engineering. Microeconomic and macroeconomic parameters of functioning of the cities and highways networks. Financing of construction and the contents of a cities and highways networks. A social and economic substantiation of decisions of traffic engineering.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна характеристика навчальної дисципліни «Економіка організації дорожнього руху» наведена у табл. 1.

Таблиця 1 – Характеристика навчальної дисципліни «Економіка організації дорожнього руху»

Таблиця 1

Характеристика дисципліни: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо - кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 2,5; у тому числі: - змістовних модулів -3; - самостійна робота.	Шифр та назва напрямку: 1004 «Транспортні технології»	Нормативна. Рік підготовки - 5. Семестр – 9.
Кількість кредитів/годин: усього – 2,5/90; за змістовними модулями: ЗМ 1.1 – 1,0/36; ЗМ 1.2 – 0,5/18; ЗМ 1.3 – 1,0/36;	7.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху»; 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху»	Лекції – 18 годин. Практичні заняття – 18 годин. Самостійна робота – 54 години.
Кількість тижнів викладання - 18. Кількість занять за тижень, годин – 1,0/2.	Освітньо - кваліфікаційний рівень – «Спеціаліст», «Магістр»	Вид підсумкового контролю: іспит.

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких студенти отримують необхідні знання, є лекції, практичні заняття, консультації.

Важливим елементом опанування професійними знаннями є самостійна робота студента, що проводиться у час, вільний від аудиторних занять.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Економіка організації дорожнього руху» наведена у табл. 2.

Таблиця 2 – Структура навчальної дисципліни «Економіка організації дорожнього руху»

Напря́м (шифр, аб-ревіатура)	Всього, кредитів/ годин	Семестри	Години								Екза́мени (семестри)	За́ліки (семестри)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, се-мінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП / КР	РГР		
7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху» (денна форма навчання)	2,5/90	9	36	18	18	-	54	-	-	-	9	-
7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху» (заочна форма навчання)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.1. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ

Дисципліна «Економіка організації дорожнього руху» є нормативною для підготовки спеціалістів та магістрів зі спеціальності 7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху».

Попередніми дисциплінами, що повинні бути вивчені студентами до початку засвоєння навчального матеріалу, з дисципліни «Економіка організації дорожнього руху» є: «Основи економічної теорії», «Основи теорії транспортних процесів і систем», «Організація руху видів транспорту», «Організація дорожнього руху», «Проектний аналіз», «Транспортне право» та «Ефективність транспортних процесів».

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- принципи та методи оцінки ефективності заходів з організації дорожнього руху;

уміти:

- з використанням нормативно-правих документів та за допомогою певних методик, визначати макро- та мікроекономічні показники фінансування, будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування;
- проводити оцінку соціально-економічної, бюджетної та фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху;

мати уявлення:

- про сучасні наукові та практичні напрямки щодо оцінки ефективності заходів з організації дорожнього руху.

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до вимог ГСВО МОН України підготовки спеціалістів та магістрів зі спеціальності 7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху».

2.2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план дисципліни «Економіка організації дорожнього руху» визначає розподіл навчального часу, що відведений навчальним планом на вивчення дисципліни, за змістовними модулями, темами, формами і видами навчальної роботи (табл. 3).

Таблиця 3 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Зміст навчальної дисципліни (теми, підтеми)	Обсяг у годинах					
	Денне навчання			Заочне навчання		
	Л	Пр	СРС	Л	Пр	СРС
Модуль 1. Економіка організації дорожнього руху	18	18	54	-	-	-
Змістовий модуль 1.1. Мікроекономічні та макроекономічні показники функціонування вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування						
УНЕ1.1.1.Тема 1. Мікроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.	2	-	6	-	-	-
УНЕ 1.1.2.Тема 2. Макроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.	2	-	6	-	-	-
УНЕ 1.1.3.Тема 3. Мікроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.	2	2	6	-	-	-
УНЕ 1.1.4.Тема 4. Макроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.	2	2	6	-	-	-
Змістовий модуль 1.2. Фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг						
УНЕ 1.2.1.Тема 5. Обсяги фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст.	2	2	5	-	-	-
УНЕ1.2.2.Тема 6. Обсяги фінансування будівництва та утримання автомобільних доріг.	2	2	5	-	-	-
Змістовий модуль 1.3. Соціально-економічне обґрунтування рішень по організації дорожнього руху						
УНЕ 1.3.1.Тема 7. Соціально-економічна ефективність заходів організації дорожнього руху.	2	6	10	-	-	-
УНЕ 1.3.2.Тема 8. Бюджетна ефективність заходів організації дорожнього руху.	2	2	5	-	-	-
УНЕ.1.3.3.Тема 9. Фінансова ефективність заходів організації дорожнього руху.	2	2	5	-	-	-

2.2.1. Лекційний курс

Навчальна лекція – це систематизований виклад певних наукових або науково – методичних відомостей, ілюстрований при необхідності засобами наочності або демонстрацією дослідів.

Лекція є одним з основних видів навчальних занять у вищій школі. Призначенням лекції є формування у студентів фундаментальних знань з певної наукової галузі, а також визначає основний зміст і характер усіх інших навчальних занять та самостійної роботи студентів з відповідної дисципліни.

Розподіл лекційного часу за спеціальностями 7.100401, 7.100402 «Організація і регулювання дорожнього руху» наведений для денного навчання у табл. 4.

Таблиця 4 - Розподіл лекційного часу за спеціальностями напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» для денного навчання

Зміст	Кількість годин за спеціальностями	
	7.100401, ОР	8.100401, ОР
1	2	3
Модуль 1. Економіка організації дорожнього руху		
Змістовий модуль 1.1. Мікроекономічні та макроекономічні показники функціонування вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування		
УНЕ1.1.1.Тема 1. Мікроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.	2	2
УНЕ 1.1.2.Тема 2. Макроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.	2	2
УНЕ 1.1.3.Тема 3. Мікроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.	2	2
УНЕ 1.1.4.Тема 4. Макроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі.	2	2

1	2	3
Змістовий модуль 1.2. Фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг		
УНЕ 1.2.1.Тема 5. Обсяги фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст.	2	2
УНЕ1.2.2.Тема 6. Обсяги фінансування будівництва та утримання автомобільних доріг.	2	2
Змістовий модуль 1.3. Соціально-економічне обґрунтування рішень по організації дорожнього руху		
УНЕ 1.3.1.Тема 7. Соціально-економічна ефективність заходів організації дорожнього руху.	2	2
УНЕ 1.3.2.Тема 8. Бюджетна ефективність заходів організації дорожнього руху.	2	2
УНЕ.1.3.3.Тема 9. Фінансова ефективність заходів організації дорожнього руху.	2	2
Всього:	18	18

2.2.2. Практичні заняття

Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого студенти знайомляться з принципом дії та устроєм реальних об’єктів, виконують за певними методиками вирішення типових задач, пов’язаних з їх подальшою професійною діяльністю. Метою виконання практичних занять є закріплення та подальше поглиблення теоретичних знань студента і набуття практичних умінь, що визначені освітньо – професійною програмою напряму підготовки. Практичні заняття проводяться в аудиторіях із використанням методичної, інформаційно-довідкової та нормативно-правової документації, технічних засобів навчання (демонстраційних установок, інформаційних планшетів, мультимедійного устаткування та інше) під керівництвом викладача.

Розподіл навчального часу, що відведений навчальним планом на проведення практичних занять за спеціальностями напряму підготовки 7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху» наведений для денного навчання у табл. 5.

Таблиця 5 - Розподіл часу практичних занять за спеціальностями 7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху» для денного навчання

Зміст	Кількість годин за спеціальностями	
	7.100401, ОР	8.100401, ОР
Змістовий модуль 1.1. Мікроекономічні та макроекономічні показники функціонування вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування		
УНЕ 1.1.3. Практичне заняття 1: «Розрахунок витрат на будівництво та утримання вулично-дорожньої мережі»	4	4
Змістовий модуль 1.2. Фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг		
УНЕ 1.2.1. Практичне заняття 2: «Визначення потрібних обсягів фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»	2	2
Змістовий модуль 1.3. Соціально-економічне обґрунтування рішень по організації дорожнього руху		
УНЕ 1.3.1. Практичне заняття 3: «Розрахунок соціально-економічних показників ефективності заходів з організації дорожнього руху»	4	4
УНЕ 1.3.1. Практичне заняття 4: «Розрахунок екологічних показників ефективності заходів з організації дорожнього руху»	4	4
УНЕ 1.3.3. Практичне заняття 5: «Визначення періоду окупності інвестиційного проекту з організації дорожнього руху»	4	4
Всього:	18	18

2.3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ

Модуль 1. Економіка організації дорожнього руху

Змістовий модуль 1.1. Мікроекономічні та макроекономічні показники функціонування вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування

УНЕ 1.1.1. Тема 1: «Мікроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»

Структура витрат, що пов'язані з функціонуванням дорожнього руху. Показники, що характеризують витрати в сфері дорожнього руху. Структура

витрат на будівництво доріг. Кошторисна документація. Кошторисна вартість будівництва автомобільної дороги. Частини кошторисної вартості будівельно-монтажних робіт (прямі витрати, накладні витрати та планові накоплення). Структура витрат на утримання доріг.

УНЕ 1.1.2.Тема 2: «Макроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»

Капітальні вкладення в будівництво доріг. Капітальні вкладення в інженерні спорудження та системи управління дорожнім рухом. Капітальні вкладення в автомобільний транспорт. Капітальні вкладення в реконструкцію та технічне переоснащення автомобільних доріг. Комплексна економічна оцінка території, що відводиться під будівництво.

УНЕ 1.1.3.Тема 3: «Мікроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»

Характеристика транспортно-експлуатаційних витрат. Витрати, що пов'язані зі знаходженням у шляху пасажирів. Витрати, що пов'язані з експлуатацією транспортних засобів. Витрати, що пов'язані з експлуатацією та утриманням автомобільних доріг. Витрати, що пов'язані із забрудненням навколишнього середовища. Соціально-економічні збитки від дорожньо-транспортних пригод (прямі та побічні).

УНЕ 1.1.4.Тема 4: «Макроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»

Сутність ефекту в сфері транспорту. Сутність позатранспортного ефекту.

Змістовий модуль 1.2. Фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг

УНЕ 1.2.1.Тема 5: «Обсяги фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст»

Джерела фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст. Фінансування інвестиційних проектів організації дорожнього руху на вулично-дорожній мережі міст. Класифікація об'єктів дорожньої інфраструктури в залежності від джерел фінансування, форм власності і порядку фінансування.

УНЕ1.2.2.Тема 6: «Обсяги фінансування будівництва та утримання автомобільних доріг»

Джерела фінансування будівництва та утримання мережі автомобільних доріг загального користування. Фінансування інвестиційних проектів розвитку мережі автомобільних доріг загального користування. Характеристика концесійної діяльності щодо будівництва та експлуатації автомобільних доріг. Основні принципи концесійної діяльності.

Змістовий модуль 1.3. Соціально-економічне обґрунтування рішень по організації дорожнього руху

УНЕ 1.3.1.Тема 7: «Соціально-економічна ефективність заходів організації дорожнього руху»

Оцінка ефективності заходів з організації дорожнього руху. Характеристика соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху.

ху. Показники соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху на перегонах та пересіченнях вулично-дорожньої мережі (локальний рівень). Показники соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху на вулично-дорожній мережі (мережний рівень).

УНЕ 1.3.2.Тема 8: «Бюджетна ефективність заходів організації дорожнього руху»

Характеристика бюджетної ефективності заходів з організації дорожнього руху. Види бюджетних витрат. Показники бюджетної ефективності заходів з організації дорожнього руху.

УНЕ.1.3.3.Тема 9: «Фінансова ефективність заходів організації дорожнього руху»

Характеристика фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху. Показники фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху. Визначення періоду окупності інвестиційних проектів з організації дорожнього руху.

2.4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять.

Мета виконання самостійної роботи – поглиблення, узагальнення і закріплення теоретичних знань і практичних умінь студентів з дисципліни «Економіка організації дорожнього руху» шляхом вироблення вміння самостійної роботи з навчальною і фаховою науково - технічною літературою.

Самостійна робота студентів здійснюється у формі: підготовки до лекцій і практичних занять, виконання контрольної роботи для студентів заочного навчання.

Розподіл обсягу навчального часу на самостійну роботу студентів за формами навчання та видами робіт наведено у табл. 6.

Таблиця 6 - Розподіл обсягу навчального часу на самостійну роботу студентів

Види самостійної роботи студентів	Кількість годин	
	денне навч.	заочне навч.
1. Підготовка до лекцій	10	-
2. Вивчення теоретичного матеріалу	22	-
3. Підготовка до практичних занять	12	-
4. Виконання контрольної роботи	-	-
5. Підготовка до проміжного і підсумкового контролю	10	-
Всього:	54	-

Самостійну роботу студент може виконувати у бібліотеці, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

Підготовка до лекцій передбачає самостійне вивчення теоретичного матеріалу з кожної теми, наданого в основній та додатковій літературі, конспекті лекцій. При цьому необхідно звернути увагу на необхідність чіткого засвоєння

основних термінів та визначень, розуміння їх змісту, обов'язкового аналізу використання теоретичних положень для розв'язання наданих прикладів.

Підготовка до практичних занять здійснюється шляхом ознайомлення з основними теоретичними положеннями до кожного практичного заняття, нормативною документацією, методикою виконання розрахунків.

Самоперевірку засвоєння навчального матеріалу студент здійснює по контрольних запитаннях, що надані після кожної теми в конспекті лекцій і іншій літературі, та після кожної лабораторної роботи в відповідних методичних вказівках. Якщо на деякі запитання студент не може надати відповіді, то необхідно повторити вивчення навчального матеріалу, або визначити правильну відповідь з викладачем на консультації.

Контроль виконання самостійної роботи викладач здійснює шляхом:

- а) проведення контрольних опитувань студентів на початку та наприкінці лекцій;
- б) перевірки ступеню готовності студентів до виконання лабораторних робіт та контрольним опитуванням під час здачі звітів з лабораторних робіт;
- в) перевірки виконання письмової контрольної роботи;
- г) проведення поточного та підсумкового тестового контролю за результатами вивчення теоретичного і практичного навчального матеріалу змістових модулів 1.1, 1.2, 1.3.

2.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМООЦІНКИ ЗНАНЬ

Змістовий модуль 1.1. Мікроекономічні та макроекономічні показники функціонування вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг загального користування

1. Вкажіть структуру витрат, що пов'язані з функціонуванням дорожнього руху.

2. Дайте характеристику показників, що характеризують витрати в сфері дорожнього руху.
3. Вкажіть структуру витрат на будівництво доріг.
4. Вкажіть склад кошторисної документації.
5. Вкажіть заходи з організації дорожнього руху, що потребують значного обсягу будівельно-монтажних робіт.
6. Вкажіть заходи з організації дорожнього руху, що не потребують значного обсягу будівельно-монтажних робіт.
7. Вкажіть завдання та етапи складання кошторисної вартості будівництва автомобільної дороги.
8. Вкажіть структуру прямих витрат, як складової частини кошторисної вартості виконання будівельно-монтажних робіт.
9. Вкажіть структуру накладних витрат, як складової частини кошторисної вартості виконання будівельно-монтажних робіт.
10. Вкажіть сутність планових накоплень, як складової частини кошторисної вартості виконання будівельно-монтажних робіт.
11. Які пункти повинні бути вказані у пояснювальній записці до кошторисної документації?
12. Вкажіть структуру витрат на утримання доріг.
13. Капітальні вкладення в будівництво доріг.
14. Капітальні вкладення в інженерні спорудження та системи управління дорожнім рухом.
15. Капітальні вкладення в автомобільний транспорт.
16. Капітальні вкладення в реконструкцію та технічне переоснащення автомобільних доріг.
17. Вкажіть сутність комплексної економічної оцінки території, що відводиться під будівництво автомобільних доріг.
18. Надайте характеристику транспортно-експлуатаційних витрат.

19. Надайте характеристику витрат, що пов'язані зі знаходженням у шляху пасажирів.

20. Надайте характеристику витрат, що пов'язані з експлуатацією транспортних засобів.

21. Надайте характеристику витрат, що пов'язані з експлуатацією та утриманням автомобільних доріг.

22. Надайте характеристику витрати, що пов'язані із забрудненням навколишнього середовища.

23. Надайте характеристику прямих соціально-економічних збитків від дорожньо-транспортних пригод.

24. Надайте характеристику побічні соціально-економічних збитків від дорожньо-транспортних пригод.

25. Вкажіть сутність та види ефекту в сфері транспорту.

26. Охарактеризуйте зв'язок між діяльністю в сфері дорожнього руху та собівартістю перевезень.

27. Вкажіть сутність позатранспортного ефекту.

Змістовий модуль 1.2. Фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст та мережі автомобільних доріг

1. Вкажіть джерела фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст.

2. Вкажіть джерела фінансування інвестиційних проектів організації дорожнього руху на вулично-дорожній мережі міст.

3. Вкажіть класифікацію об'єктів дорожньої інфраструктури в залежності від джерел фінансування, форм власності і порядку фінансування.

4. Вкажіть джерела фінансування будівництва та утримання мережі автомобільних доріг загального користування.

5. Вкажіть джерела фінансування інвестиційних проектів розвитку мережі автомобільних доріг загального користування.

6. Надайте характеристику концесійної діяльності щодо будівництва та експлуатації автомобільних доріг.

7. Вкажіть основні принципи концесійної діяльності.

Змістовий модуль 1.3. Соціально-економічне обґрунтування рішень по організації дорожнього руху

1. Вкажіть основні принципи методів порівняння та оцінки.

2. Оцінка ефективності заходів з організації дорожнього руху.

3. Надайте характеристику соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху.

4. Вкажіть показники соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху на перегонах та пересіченнях вулично-дорожньої мережі.

5. Від яких факторів залежить час затримки транспортних засобів на регульованому перехресті.

6. Від яких факторів залежить час затримки транспортних засобів на нерегульованому перехресті.

7. Вкажіть показники соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху на вулично-дорожній мережі (мережний рівень).

8. Надайте характеристику бюджетної ефективності заходів з організації дорожнього руху.

9. Вкажіть види бюджетних витрат.

10. Вкажіть показники бюджетної ефективності заходів з організації дорожнього руху.

11. Надайте характеристику фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху.

12. Вкажіть показники фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху.

13. Вкажіть послідовність розрахунків щодо визначення періоду окупності інвестиційних проектів з організації дорожнього руху.

2.6. ІНДИВІДУАЛЬНО – КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА

Індивідуально – консультативна робота здійснюється у формі консультацій, перевірки й захисту завдань, що передбачені поточним контролем.

Консультація – форма навчального заняття, під час якого студенти отримують відповіді на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень та їх практичного застосування.

Консультації проводяться у продовж семестру за розкладом консультацій на кафедрі, а також у період сесії перед екзаменом за розкладом консультацій, що складений деканатом та затверджений у відповідному порядку.

2.7. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ЗА ТЕМАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчання студентів з дисципліни «Міжнародні перевезення» потребує використання активних форм навчання, які наближують навчальний процес до реальних виробничих ситуацій.

При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди, проблемні лекції (табл. 7).

Лекція – бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу студентів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу студентами, завдяки чому лектор може оперативно вносити корективи у викладання лекції. У свою чергу, студенти мають можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, дійти самостійно до певних висновків і узагальнень.

Проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів. Після постановки викладачем проблеми студентам пропонуються запитан-

ня для самостійного обмірковування, спонукаючи їх до самостійного, творчого розв'язання проблеми.

Таблиця 7 – Застосування форм і методів активізації процесу навчання дисципліни у лекційних заняттях

Тема	Навчальна технологія
УНЕ1.1.1.Тема 1: «Мікроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»	Проблемна лекція
УНЕ 1.1.2.Тема 2: «Макроекономічна характеристика будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»	Проблемна лекція
УНЕ 1.1.3.Тема 3: Мікроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»	Лекція - бесіда
УНЕ1.1.4.Тема 4: «Макроекономічна характеристика результатів будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі»	Лекція - бесіда
УНЕ 1.2.1.Тема 5: «Обсяги фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст»	Лекція - бесіда
УНЕ 1.2.2.Тема 6: «Обсяги фінансування будівництва та утримання автомобільних доріг»	Лекція - бесіда
УНЕ 1.3.1.Тема 7: «Соціально-економічна ефективність заходів організації дорожнього руху»	Проблемна лекція
УНЕ.1.3.2.Тема 8: «Бюджетна ефективність заходів організації дорожнього руху»	Лекція - бесіда
УНЕ 1.3.3.Тема 9: «Фінансова ефективність заходів організації дорожнього руху»	Лекція - бесіда

2.8. ЗАПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Вкажіть структуру витрат, що пов'язані з функціонуванням дорожнього руху.
2. Дайте характеристику показників, що характеризують витрати в сфері дорожнього руху.

3. Вкажіть структуру витрат на будівництво доріг.
4. Вкажіть склад кошторисної документації.
5. Вкажіть заходи з організації дорожнього руху, що потребують значного обсягу будівельно-монтажних робіт.
6. Вкажіть заходи з організації дорожнього руху, що не потребують значного обсягу будівельно-монтажних робіт.
7. Вкажіть завдання та етапи складання кошторисної вартості будівництва автомобільної дороги.
8. Вкажіть структуру прямих витрат, як складової частини кошторисної вартості виконання будівельно-монтажних робіт.
9. Вкажіть структуру накладних витрат, як складової частини кошторисної вартості виконання будівельно-монтажних робіт.
10. Вкажіть сутність планових накоплень, як складової частини кошторисної вартості виконання будівельно-монтажних робіт.
11. Які пункти повинні бути вказані у пояснювальній записці до кошторисної документації?
12. Вкажіть структуру витрат на утримання доріг.
13. Капітальні вкладення в будівництво доріг.
14. Капітальні вкладення в інженерні спорудження та системи управління дорожнім рухом.
15. Капітальні вкладення в автомобільний транспорт.
16. Капітальні вкладення в реконструкцію та технічне переоснащення автомобільних доріг.
17. Вкажіть сутність комплексної економічної оцінки території, що відводиться під будівництво автомобільних доріг.
18. Надайте характеристику транспортно-експлуатаційних витрат.
19. Надайте характеристику витрат, що пов'язані зі знаходженням у шляху пасажирів.
20. Надайте характеристику витрат, що пов'язані з експлуатацією транспортних засобів.

21. Надайте характеристику витрат, що пов'язані з експлуатацією та утриманням автомобільних доріг.
22. Надайте характеристику витрати, що пов'язані із забрудненням навколишнього середовища.
23. Надайте характеристику прямих соціально-економічних збитків від дорожньо-транспортних пригод.
24. Надайте характеристику побічні соціально-економічних збитків від дорожньо-транспортних пригод.
25. Вкажіть сутність та види ефекту в сфері транспорту.
26. Охарактеризуйте зв'язок між діяльністю в сфері дорожнього руху та собівартістю перевезень.
27. Вкажіть сутність позатранспортного ефекту.
28. Вкажіть джерела фінансування будівництва та утримання вулично-дорожньої мережі міст.
29. Вкажіть джерела фінансування інвестиційних проектів організації дорожнього руху на вулично-дорожній мережі міст.
30. Вкажіть класифікацію об'єктів дорожньої інфраструктури в залежності від джерел фінансування, форм власності і порядку фінансування.
31. Вкажіть джерела фінансування будівництва та утримання мережі автомобільних доріг загального користування.
32. Вкажіть джерела фінансування інвестиційних проектів розвитку мережі автомобільних доріг загального користування.
33. Надайте характеристику концесійної діяльності щодо будівництва та експлуатації автомобільних доріг.
34. Вкажіть основні принципи концесійної діяльності.
35. Вкажіть основні принципи методів порівняння та оцінки.
36. Оцінка ефективності заходів з організації дорожнього руху.
37. Надайте характеристику соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху.

38. Вкажіть показники соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху на перегонах та пересіченнях вулично-дорожньої мережі.

39. Від яких факторів залежить час затримки транспортних засобів на регульованому перехресті.

40. Від яких факторів залежить час затримки транспортних засобів на нерегульованому перехресті.

41. Показники соціально-економічної ефективності заходів з організації дорожнього руху на вулично-дорожній мережі (мережний рівень).

42. Надайте характеристику бюджетної ефективності заходів з організації дорожнього руху.

43. Вкажіть види бюджетних витрат.

44. Вкажіть показники бюджетної ефективності заходів з організації дорожнього руху.

45. Надайте характеристику фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху.

46. Вкажіть показники фінансової ефективності заходів з організації дорожнього руху.

47. Вкажіть послідовність розрахунків щодо визначення періоду окупності інвестиційних проектів з організації дорожнього руху.

2.9. ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ

В накопичувальній заліково-екзаменаційній відомості структура балів для оцінювання навчальних досягнень студентів має наступну структуру: 60 відсотків балів на поточний контроль за всіма змістовними модулями, 40 відсотків балів на підсумковий контроль. До підсумкового контролю допускаються студенти, які набрали у сумі за всіма змістовними модулями більше 30 відсотків балів від загальної кількості з дисципліни (модуля).

Таблиця 8 - Засоби і форми поточного контролю (контрольні роботи, тестування та ін.)

Види контролю та їх стислий зміст	Обсяг у годинах	
	Денне навчання	Заочне навчання
1.Тестування за змістовним модулем 1.1 (оцінка знань студентів за результатами вивчення теоретичного і практичного матеріалу змістовного модулю 1.1). Максимальна кількість відсотків балів за результатами тестування – 20.	1	-
2.Тестування за змістовним модулем 1.2. (оцінка знань студентів за результатами вивчення теоретичного і практичного матеріалу змістовного модулю 1.2). Максимальна кількість відсотків балів за результатами тестування – 20.	1	-
3.Тестування за змістовним модулем 1.3. (оцінка знань студентів за результатами вивчення теоретичного і практичного матеріалу змістовного модулю 1.3). Максимальна кількість відсотків балів за результатами тестування – 20.	1	-
4.Перевірка виконання контрольної роботи	-	-

Таблиця 9 - Засоби і форми підсумкового контролю

Види контролю та їх стислий зміст
1. Проведення екзамену за навчальним матеріалом змістовних модулів 1.1; 1.2; 1.3. Максимальна кількість відсотків балів за результатами тестування – 40.
2.Захист контрольної роботи.

2.10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Відсоток вірних відповідей на тестове завдання	Коментар
1	2	3	4
A	відмінно	більше 90 – 100 включно	Студент виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, виявив уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи і професійній діяльності.
B	дуже добре	більше 80 – 90 включно	Студент виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни.
C	добре	більше 70 – 80 включно	Студент виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, але припускається несуттєвих помилок, які може самостійно виправити.
D	задовільно	більше 60 – 70 включно	Студент виявив знання навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутній професійної діяльності, володіє обмеженими відомостями з основної літератури, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, припускається суттєвих помилок, які може самостійно виправити.

Продовження табл.

1	2	3	4
E	достатньо	більше 50 – 60 включно	Студент виявив знання навчального матеріалу в мініальному обсязі необхідному для подальшого навчання та професійної діяльності, володіє обмеженими відомостями з основної літератури, виявив обмежені уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, припускається суттєвих помилок, які може виправити лише під керівництвом викладача.
FX	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену	більше 25 – 50 включно	Студент має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою дисципліни завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання екзамену.
F	незадовільно з обов'язковим вивченням дисципліни	0 -25 включно	Студент не має знань зі значної частини навчального матеріалу, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

Студентам, які бажають отримати більш високу оцінку за шкалою ECTS, надається можливість проведення повторного або додаткового контролю з окремих змістових модулів до початку екзаменаційної сесії.

2.11. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Бібліографічні описи, інтернет адреси	Теми, де застосовується
1. Основна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Аксенов В.А., Попова Е.П., Дивочкин О.А. Экономическая эффективность рациональной организации дорожного движения. - М.: Транспорт, 1987. - 128 с.	1-9
2. Системологія на транспорті. Підручник у 5 кн. / Під заг. ред. Дмитриченка М.Ф.– Кн. 4: Організація дорожнього руху / Е.В. Гаврилов, М.Ф. Дмитриченко, В.К. Доля, О.Т. Лановий, І.Е. Линник, В.П. Поліщук.- К.: Знання України, 2007.- 452 с.	1-9
2. Додаткові джерела	
3. Сафронов Э.А. Транспортные системы городов и регионов: Учебное пособие. – М.: Издательство АСВ, 2005. – 272 с.	1-9
4. Экономика дорожного хозяйства: Учебник для вузов/ А.А. Авсеенко, Е.Н. Гарманов, Э.В. Дингес и др. – М.: Транспорт, 1990. – 247 с.	1-9
3. Методичне забезпечення (Реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, інструкцій до лабораторних робіт, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Економіка організації дорожнього руху» «для студентів 5 курсу навчання за спеціальністю 7.100401, 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”) / Укл. Лобошов О.О., Понкратов Д.П. Харків: ХНАМГ, 2006. 32с. (електронний варіант)	1-9

Навчальне видання

Лобашов Олексій Олегович

Понкратов Денис Павлович

Програма і робоча програма навчальної дисципліни **«Економіка організації дорожнього руху»** (для студентів 5 курсу денної форми навчання за спеціальністю 7.100401, 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху»)

Редактор: М.З. Аляб'єв

План 2009, поз. 717Р

Підп. до друку	Формат 60x84 1/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,6
Тираж 10 прим.	Зам. № 6044

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул.. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001